1809. No. 3

VRIESCHE COURANT.

VRYDAG DEN 6 JANUARY.

Daar de gewone WEEKMARKT alhier van Zaturdags op VRYDAGS is geſteld, zo wordt voortaan onze Dingsdagſche Courant op MAANDAG; de Donderdagſche op WOENSDAG, en de Zaturdagſche op VRYDAG uitgegeven; wordende tot dat einde onze Begunſtigers verzogt, de Advertentien vroegtydig ter plaatzing te laten toekomen.

By gelegenheid, dat op den 30 November en den 9 December l. l. aan het Wetgevend Lichaam het Ontwerp van een Crimineel, en een Burgerlyk Wetboek werdt overgebragt, deden de Staatsraden, zynde de Heeren *A. van Gennep*, *van Bemmuth* en *Repelaer*, van het eerstgenoemde, en de Heeren Commandeur *Reuvens* en de Ridders *van Palland* en *van Imhoff*, van het andere, ieder een byzondere Aanſpraak, gelyk ook gedaan is door de Staatsraden de Heeren *Six*, *Voute*, en *van den Houte*, toen dezelve op den 20 December j. l. het Ontwerp eener Wet tot daarſtelling van een Groot-Boek der Publieke Schuld overbragten; dan, dewyl het ons niet mooglyk geweest is alle deze Aanſpraken, uit hoofde van derzelver uitgebreidheid, te hebben kunnen mededeelen, zullen wy alleen die van de eerſte Spreekers plaatzen, zynde die van den Heere *van Gennep* van dezen inhoud:

AANSPRAAK *van den Staatsraad* VAN GENNEP.

MYNE HEEREN!

Wy zyn door zyne Majeſteit den Koning gelast, om Ulieden het ontwerp van een Crimineel Wetboek, voor het Koningryk Holland, aantebieden.

Omtrent twee Eeuwen zyn er verlopen, ſedert dit Land als een Onafhanglyke Staat heeft beſtaan, en tot nog toe waren Crimineele, even min als de Burgerlyke Wetten, tot een ſamenſtel gebragt geworden.

De onderſcheiden voormalige Provincien hadden ieder hunne onderſcheiden Wetten en Gewoonten, en in dezelfde Provincie waren de verſchillende Diſtricten en Plaatzen, almede, meestal aan verſchillende Rechten en Wetten onderworpen.

Na de Omwenteling van den Jaare 1795, heeft de Staatsgeſteldheid van dit Land, van tyd tot tyd, aanmerkelyke veranderingen ondergaan, de byzondere Provincien werden allengskens onder eene algemeene Regeering gebragt, tot dat, eindlyk, deze éénheid, door de invoering der Monarchale Regeeringsvorm, zyn volkomen beveſtiging ontvangen heeft.

Intuſſchen had de loop der omſtandigheden, by velen, den wensch doen ontſtaan, om van dezelve, tot het daarſtellen van een geregeld en algemeen ſamenſtel, zo van Crimineele als Burgerlyke Wetten, gebruik te maken.

Na veele vruchteloze pogingen werden, in den Jaare 1798, twaalf deskundigen en ervaren Rechtsgeleerden benoemd, ten einde een Wetboek, zo wel van de Burgerlyke als Lyfſtraflyke Wetten, te gelyk met de manier van Procederen, te vervaardigen, waar van vyf zich inzonderheid tot de Lyfſtraflyke Wetten moesten bepalen.

Dezelfde Commiſſie heeft, in de maand October van het Jaar 1804, aan het toenmalig Staatsbewind ingeleverd, een ontwerp van een Lyfſtraflyk Wetboek, met byvoeging van eene algemeene Inleiding, en van een ontwerp van Wetten voor het bewys.

Dit Stuk, door het welgemelde Staatsbewind, in handen van het Hoog Nationaal Gerechtshof zynde geſteld geworden, zo heeft dit Gerechtshof daarop, in den Jaare 1806, een breedvoerig Rapport aan den Koning uitgebragt.

Herzelve Rapport is, benevens het voornoemde ontwerp, in den Staatsraad, op laſt des Konings, gelezen en onderzogt geworden.

By dit onderzoek, myne Heeren, heeft men hulde gedaan aan de blyken, die dit in veele opzigten voortreflyk ontwerp opleverde, van de groote kundigheden der Rechtsgeleerden, die daar aan met zo veel zorg en naauwkeurigheid hadden gearbeid.

Dan men heeft tevens by dit onderzoek gezien, dat hetzelve ontwerp minder als Wetboek, of als een ſamenſtel van ſtellige Wetten, dan als een leerſtelſel van Rechtskunde, inhoudende eene opgave en ontwikkeling van Wysgeerige of Rechtsgeleerde kundigheden, waar over in de Scholen der Geleerden gehandeld wordt, konde beſchouwd worden.

Het was dan om deze en andere redenen, dat de Koning, in de maand November 1807, eene perzoneele Commiſſie benoemd heeft, beſtaande uit den Staatsraad *Reuvens*, toenmaal Preſident van het Hoog Nationaal Gerechtshof, den Staatsraad *Elout*, en den Heer van *Musſchenbroek*, Schepen te Utrecht, om een nieuw ontwerp van Crimineel Wetboek, voor dit Koningryk, te vervaardigen.

Deze Commiſſie heeft, in de maand Maart laatstleden, haare taak volbragt, en het ontwerp van Crimineel Wetboek geleverd, hetgeen wy Ulieden thans, in naam des Konings, aanbieden, en het geen met recht als een Meesterſtuk van kunde, ervarenis en doorzigt, verdiend beſchouwd en genoemd te worden.

De Koning heeft dit Ontwerp vooraf aan het onderzoek van den Staatsraad onderworpen; dit onderzoek is zeer geſtreng geweest; wy waren getuigen, hoe zyne Majeſteit een iegelyk aanmoedigde, om de bezwaren, die men tegen het Ontwerp vermeende te kunnen aanvoeren, op de krachtigſte wyze te doen gelden; wy waren getuigen, hoe zyne Majeſteit zelve de yverigſte en naauwkeurigſte van allen geweest is, om de redenen van ieder gedeelte van het Wetboek uitelokken, en aan het ſtriktſte onderzoek te onderwerpen; en daar wy allen, die daarby tegenwoordig waren, hebben moeten erkennen, dat dit ons de ſchoonſte gelegenheid gegeven heeft, om den buitengewonen en diepdenkenden geest van onzen Koning te bewonderen, gaf ons dit tevens de gelegenheid, om, uit volle overtuiging, met Hoogstdenzelven intestemmen, dat dit ontwerp van Crimineel Wetboek indedaad het beste is, hetwelk tot hiertoe is bekend geweest; dat hetzelve voor de behoefte der tyden in het algemeen, en voor Holland, in het byzonder volkomen geſchikt is, en dat de Stellers van hetzelve, de regtmatigſte aanſpraak op de openbare erkentenis hebben verworven.

Dan wy gaan over, myne Heeren, om Ulieden met den inhoud van het ontwerp zelve, en de discusſien, die deswegens hebben plaats gehad, eenigzints nader te doen bekend worden.

In een Crimineel Wetboek, hetwelk voor alle Standen, voor alle Tyden, en voor alle Plaatſen behoort geſchikt te zyn, en als een zamenhangend geheel, zo veel mooglyk, tegen gedurige veranderingen moet bewaard blyven, heeft men vermeent niet te moeten behandelen de misdaden en overtredingen, byzonderlyk aan zekere Standen eigen, uit afzonderlyke ſtelſels van Wetten voortſpruitende, of te veel van Tydelyke of Plaatſelyke omſtandigheden afhangende, zo als, by voorbeeld, de misdaden en overtredingen van het Volk van Oorlog, de onwettige Koopvaart, de fraudes en contraventien in Kas van Gemeene Middelen, de overtredingen tegen de Wetten der Jagt, Vogelary en Visſchery, en andere meerder, zo als dezelve by Art. 7. van den eerſten Tytel van het Wetboek, als onderwerpen van byzondere Wetten of Reglementen, die door het Crimineel Wetboek niet zyn afgeſchaft, worden opgenoemd.

Na dat by den tweeden Tytel van misdaden in het algemeen, en van derzelver toerekening, was gehandeld, komen in den derden Tytel de bepalingen omtrent de Straffen voor.

De Koning had gaarne gewenscht, dat het geene droevige waarheid geweest ware, dat de Doodſtraffen in de Burgerlyke Maatſchappy niet kunnen gemist worden; dan, dit zo niet zynde, is echter alle nodeloze en afzigtelyke wreedheid vermyd geworden, en men heeft zich tot twee zoorten van Doodſtraffen, te weten de Strop en het Zwaard, bepaald, en dezelve toegepast op die misdaden, welke de Maatſchappy van de gevaarlykſte zyde kunnen benadeelen, en welker ſtoutheid en boosheid op geen andere wys krachtdadig genoeg kon worden beteugeld.

Buiten de opgenoemde zoorten van Doodſtraffen, zyn de zodanige, die, ſchoon tot hiertoe in gebruik, echter aan veelen niet vry van den ſchyn van wreedheid voorkwamen, zo als het Radbraken en dergelyke, niet weder ingevoerd geworden.

In de toepaſſing der ſtraffen is, by het ontwerp, acht genomen op de meer of min verzwarende omſtandigheden der misdaden, deze zyn, waar het doenlyk was, uitgedrukt, en de ſtraffen daarna onderſcheiden, en, waar dit niet doenlyk was, is gezorgd genoegzame ruimte aan de Rechters over te laten.

Als een grondregel echter is in dit Ontwerp aangenomen, dat geene Rechters, wegens verzwarende omſtandigheden, de ſtraffen by de Wet, op eenige misdaad bedreigd, mogen te boven gaan, en men heeft alleenlyk vermeent aan den Rechter te mogen overlaten, het voegen van zodanige uiterlyke kentekenen, by Schavot-ſtraffen, waar door den veroordeelden geene ſmaet wordt aangedaan, en welke nogthans kunnen dienen, om den indruk der ſtraf en den afkeer van de misdaad by de aanſchouwers te vermeerderen.

Men heeft echter geoordeeld de oude gewoonte, om de Lyken van met de Strop ter dood gebragte Misdadigers in het openbaar aan Galgen of Galgenvelden naderhand ten toon te ſtellen, niet weder te moeten toelaten.

De langdurigheid der ſtraf van gevangenis, is, by het ontwerp, ten allerlangſten, geſteld op twintig Jaaren.

Men vermeent, dat van Menſchen, welke in vergevorderden leeftyd daartoe verwezen worden, na hun ontſlag, weinig kwaads te vrezen is, en dat ten aanzien van hen, die in vroeger levensjaaren dezelfde ſtraf ondergaan, de hoop op beter gedrag niet ten eenenmale behoeft te worden opgegeven.

In verre de meeste misdaden is zelfs de ſtraf der gevangenis veel korter bepaald, ten einde alle willekeurige ſtrengheid, zo veel mooglyk, uit te ſluiten.

Onder de zaken, die in den Staatsraad, onder de onmiddelyke voorzitting des Konings, wel het meest zyn betwist geworden, is de bepaling, volgens welke de Geldboeten begrepen zyn, onder de zoorten van ſtraffen, welke by dit Wetboek zyn vaſtgeſteld.

Men heeft daartegen inzonderheid ingebragt, de ongelykheid, die men vermeende, dat uit de toepaſſing der Geldboeten, ten aanzien van min of meer vermogende, ontſtaan zoude.

Dan van den anderen kant is op deze tegenwerping geantwoord:

Dat, indien het belang der Maatſchappy zelve vordert, dat de ſtraffen der ſchuldigen haar geen grooter nadeel toebrengen, dan het zoort van misdaden, waarop dezelve geſteld worden, gewoonlyk veroorzaakt, dan ook dit geringſte zoort van ſtraffen, herwelk in Geldboeten beſtaat, en herwelk tot hiertoe in dit Land van een veelvuldig gebruik is geweest, niet behoorde afgeſchaft te worden, zo lang niet kennelyk blykt, dat hetzelve, tot bereiking van het oogmerk der ſtraffen, onvoldoende is.

Dat ook bovendien in de overige zoorten van ſtraffen eene ongelykheid van dien aard, welke even zo veel in een tegenovergeſtelden zin plaats heeft, niet geheel is weg te nemen.

Dat al verder het belang der Maatſchappy niet gedoogt, die menigte van zwaarder ſtraffen in te voeren, dewelke in de plaats der Geldboeten zouden moeten komen, noch die voorwerpen te vermenigvuldigen, welker eer daar door openlyk zoude bevlekt worden, noch ook aan dien omſlag der Rechtspleging plaats te geven, zonder welke veele geringe misdaden, op eene andere wys, dan door Geldboeten, niet zouden kunnen geſtraft worden.

En dat het, eindelyk, met de vermeende ongelykheid der Geldboeten ook geenzins zodanig is gelegen, dat dezelve, door ſlechts een ſpaarzaam gebruik daarvan te gedoogen, door aan den Rechter eene genoegzame ruimte in derzelver toepaſſing over te laten, en door het onderſchikken van eene andere niet al te zeer drukkende ſtraf, ingeval van onvermogen, niet merkelyk zoude kunnen worden vermindert of weggenomen, en dat daarom, ook in het onderworpen Wetboek, van Geldboeten alleen was gebruik gemaakt in misdaden of overtredingen van de geringſte zoort, met verbod aan de Rechters, om zich van dezelve ſtraf, anders, dan in de gevallen by de Wet uitgedrukt, te mogen bedienen, en met bepaling van een maximum, waarzan de Geldboeten altyd onderworpen zyn, en hetgeen nimmer tot eene aanmerkelyke hoogte is gedreven, en door, ingeval van onvermogen, geene andere ſtraf dan een gevangenis, voor een korten tyd, in derzelver plaats te ſtellen.

Deze oplosſingen, myne Heeren, hebben het gevolg gehad, dat de ſtraf der geldboeten, die ook met het ganſche zamenſtel der zoorten van ſtraffen, in dit Wetboek voorkomende, in een naauw verband ſtaat, zyn plaats onder dezelve behouden heeft.

Ten aanzien der bannisſementen, heeft men in het Concept-Wetboek aan de Rechters de bevoegdheid gelaten, om dezelve uit het ganſche Koningryk te kunnen uitſtrekken, en men heeft tevens, die misdaden bepaaldelyk aangewezen, waarin hetzelve zoude mogen of moeten gedaan worden.

By de Wet is echter gezorgd, dat ook in mindere misdaden de bannisſementen niet al te eng beperkt behoefden te zyn; maar naar zekere omſtandigheden konden worden geregeld.

Onder de pligten, die aan de Rechters, by het Crimineel Wetboek, zyn voorgeſchreven, is bepaald, dat, voor zo ver door de Wet aan hen eenige meerdere vryheid in het kiezen der ſtraf is overgelaten, ook, behalve den aard en de omſtandigheden der gepleegde misdaad, de ouderdom, de kunne, de lichaamlyke geſteldheid en de uiterlyke ſtand van den beſchuldigden zouden moeten worden in acht genomen en hunne keuze en bepaling daar naar ingerigt.

Deze regel heeft, in zo verre daarby van den uiterlyken ſtand des beſchuldigden geſproken wordt, een vry hevigen tegenſtand by de discusſien ontmoet.

Men heeft tegen dezelve ingebragt, dat in de toepaſſing der ſtraffen geen aanzien van perſoon behoorde plaats te grypen, en dat, voor zo ver, by gelyke misdaad, eene bepaalde ſtraf voor den aanzienlyken veel grievender en zwaarder was dan voor den min aanzienlyken, in dat geval, ook uit hoofde der betere opvoeding, die de eerſte moest geoordeeld worden boven den laatſten genoten te hebben, het misdadige by hem eene zwaardere ſtraf dan by den laatſten verdiende.

Doch hier tegen is van den anderen kant aangemerkt geworden:

Dat alleen dan, wanneer het Wetboek geene ſtellige ſtraf bepaald, de even aangevoerde regel zal moeten gelden; en dat telkens, wanneer men geoordeeld heeft, dat de ſtraf voor allen dezelfde behoorde te zyn, daar omtrent by het Wetboek uitdrukkelyk is voorzien geworden.

Dat, voor het overige, de Wet geenzins toelaat, dat een meer aanzienlyke ſtand eene beweegrede tot eene mindere ſtraf zoude zyn, maar in de bedoelde gevallen alleen op de onderſcheiden zoorten van ſtraffen acht geeft, en in de regelen, die zy aan den Rechter tot het beſtieren zyner keuze voorſchryft, juist de waarborg heeft geſteld, dat dezelfde zoort van ſtraf, die ook in het omgekeerd geval op den min aanzienlyken en armen veel zwaarder, dan op den aanzienlyken en ryken zouden kunnen drukken, niet altyd op beiden zonder onderſcheid of in eenen gelyken graad zoude worden toegepast.

Deze laatstgemelde redenen hebben dan ook uitgewerkt, dat het bedoelde voorſchrift in het ontwerp van Wetboek is behouden geworden.

Eindelyk, Myne Heeren, moeten wy, ten aanzien der onderſcheiden zoorten van ſtraffen, nog aanmerken:

Dat onder de voornaamſte voordeelen van dit Wetboek, ook inzonderheid kan worden geteld, dat by herzelve, geene ſtraf tot verbeurd verklaring van Goederen, noch ook de Burgerlyke dood, die in andere Wetboeken als een gevolg van ſommige ſtraffen voorkomt, zyn toegelaten geworden.

Geene andere dan volſtrekt noodzaaklyke ſtraffen zyn in dit ontwerp vaſtgeſteld, en dezelfde voorzigtigheid, die aan de Crimineele Rechtspleging, het aanwenden der tortuur belet heeft, doet ook alhier haren weldadigen invloed, in de bepalingen der onderſcheiden zoorten van ſtraffen, bemerken.

By den vierden en een aantal volgende tytels van het Concept Wetboek worden de onderſcheiden misdaden en overtredingen, ieder in het byzonder, behandeld.

Ten dezen aanzien heeft men niet gevolgd de by een vroeger Ontwerp gemaakte verdeeling der misdaden, in zulke, welke tegen den Staat of tegen byzondere Perſonen bedreven worden, of welke van een gemengden aard zyn, en dergelyken, uit hoofde, dat welligt geene klaſſificatie zoude te maken zyn, welke den toets van juistheid en naauwkeurigheid kan doorſtaan, zonder in de kleinſte onderſcheidingen te vallen.

Men heeft dan eenvoudig de byzondere misdaden in afzonderlyke tytels geplaatst, naar mate zulks tot een gemakkelyk gebruik van het Wetboek het meest dienstig is voorgekomen.

Met opzigt tot de bepalingen omtrent het tweegevegt, is in den Staatsraad zeer lang en ernstig gediscussieerd geworden.

De kragt van een vooroordeel, waaraan het moeijelyk is zich te ontrekken, van een vooroordeel, dat dikwerf sterker dan de Wetten is, de nuttigheid van het onderhouden van een goeden geest onder de jonge Lieden, werden, met kragt van redenen, tegen de bepalingen van het Wetboek aangevoerd.

Dan aan den anderen kant beweerde men, dat tot het behoud der goede orde in een geregelden Staat vereischt wordt, dat aan niemand behoorde toegelaten te worden zyn eigen Rechter te zyn; dat ook de gedagten, dat men zelve het recht had, ja uit hoofde der welvoeglykheid verpligt was, den geen, van wien men een wezenlyke of vermeende belediging ontvangen had, te straffen, doorgaans niet anders dan schadelyke gevolgen konde te weeg brengen, de gevoelens van wraakzugt, in veele gevallen, zoude kunnen aanvuren, en niet zelden de rust en het geluk van Huisgezinnen en Familien zoude kunnen verstoren.

Dat, daarenboven, de uitkomst der tweegevegten ook niet altoos, tot onderscheiding van gelyk of ongelyk, beslissend was, en dat in allen gevalle, hoedanig ook de kragt van het vooroordeel zoude mogen zyn, de Wetgever nimmer aan altoos schadelyke en dikwerf misdadige bedryven, door dezelve straffoos over het hoofd te zien, eenen schyn van wettigheid behoorde te geven.

De overweging dezer solutien, gepaard met de aanmerking, dat de gevolgen der duëllen evenwel dikwyls van de misdryven van doodslag of belediging, zo als dezelve in het Wetboek voorkomen, behoorden onderscheiden te worden, hebben te weeg gebragt, dat het tweegevegt zyne plaats wel heeft behouden; doch dat de regelen, die deswegens zyn vastgesteld, tevens als een, overeenkomstig den geest der tyden, verkozen middenweg, tusschen de twee uit elkander lopende gevoelens, kunnen beschouwd worden.

By de twee laatste tytels van het Ontwerp wordt van het bewys der misdaden, en van het ophouden der straffen, gehandeld.

Doch, daar men vermeent heeft, dat de Wetten omtrent het bewys, in het algemeen beschouwd, elders dan in dit Wetboek hunne plaats behoorden te vinden, heeft men hier alleen zodanige voorschriften geplaatst, als men oordeelde van een meer byzonder gebruik in het crimineele te zyn.

Tot hiertoe heeft by eenige Rechtbanken de gewoonte plaats gegrepen, om den tyd der gevangenis, die by de vonnissen bepaald was, daarna te verminderen, en naar gelang der omstandigheden daarvan afslag te verleenen.

Doch deze gewoonte, die niet overeen te brengen is met het recht van gratie, abolitie en remissie van straffen, aan den Koning toekomende, is by den laatsten tytel van het Wetboek uitdrukkelyk afgeschaft geworden.

Hiermede, Myne Heeren, vertrouwen, wy Ulieden een genoegzaam overzigt gegeven te hebben van het Wetboek, dat thans het belangryk onderwerp van uwe deliberatien gaat uitmaken.

Hoe algemeen de noodzaaklykheid van dit werk ook in vroeger en later tyden is erkend geworden, bleef het nogthans alleen aan den Koning voorbehouden, hetzelve tot stand te brengen.

Het is zyne Majesteit, die, door krachtdadige maatregelen, dit uitmuntend voortbrengsel van Hollandsche Rechtskunde heeft doen te voorschyn komen.

En het is uit naam en op uitdrukkelyken last van Hoogstdenzelven, dat wy, ten aanhoren van deze Vergadering, betuigen, dat de ontwerpers van dit voortreflyk Werk de dankbaarheid van alle Hollanders verdienen, en dat zy op de beste wys aan het vertrouwen, waarmede zyne Majesteit hen vereerd had, hebben beantwoord.

Wy behandigen Ulieden, Myne Heeren, dus dit heilig onderpand van de wysheid en goedheid van onzen Monarch, in het strelend vooruitzigt, dat, door uwe aanneming van hetzelve, eerlang de geheele Natie het geluk zal smaken van in het algemeen Wetboek een der grootste weldaden te ontvangen, waar voor wy en onze Nakomelingen eene eeuwige dankbaarheid aan de Voorzienigheid en aan den Koning verschuldigd zyn.

Amsterdam den 30 November 1808. A. van GENNEP.

AANSPRAAK *door den Staatsraad* REUVENS.

Myne Heeren!

Het aanmerklyk verschil der Burgerlyke Wetten, in een Land, zo kleinen zo zeer bewoond als het onze, was indedaad zo belemmerend in de zamenleving, en voor eene billyke en gelykmatige bedeeling des rechts, dat het behoud van dien stand van zaken, slechts aan de omstandigheden, en aan de moeilykheid om begrippen voor begrippen te doen wyken, kon worden toegeschreven.

Deze Wetten toch waren geheel onderscheiden, niet alleen met betrekking tot deze of geene handelingen, welke hier of daar meer byzonder plaats vonden, maar zelfs met opzigt tot de noodzakelykste en gemeenzaamste voorvallen van het leven, tot den staat der meerderjarigheid, en het ontslag uit de ouderlyke magt, tot de huwelyken en derzelver gevolgen op de goederen, tot de wyze en de bevoegdheid, om over Nalatenschappen te beschikken, tot de orde van erfvolging in boedels van hen, die zonder zodanige beschikkingen overleden zyn, tot de rechten, en onderlingen rang der Schuldeischers op de goederen van hunne Schuldenaars, en in een aantal andere gewigtige en dagelyks voorkomende zaken.

Onze Burgerlyke Wetgeving was bovendien zeer onvolkomen, en gaf te veelvuldig aanleiding tot inroeping van het Romeinsche Recht, een Recht, wel vol wysheid en billykheid, en de beschouwing van Wetgevers en Wysgeeren overwaardig, maar nogthans, in vroegere Eeuwen, voor een ander Volk, onder gantsch andere omstandigheden, vastgesteld, in veele opzigten, uit andere denkbeelden en begrippen ontleend, in eene vreemde taal geschreven, en dikwyls met onze Vaderlandsche wetten, inrigtingen, zeden, gevoelens, belangen en gebruiken, zo weinig zamenhangende, dat de voorwaarden en wyzigingen, onder welke de Rechters hetzelve veilig tot een rigtsnoer van hunne beoordeling en beslissing konden nemen, naauwlyks te onderkennen waren.

Indien het verschil dier Burgerlyke Wetten steeds een grooten hinderhaal opleverde, tegen de vereeniging der byzondere Gewesten onder een algemeen Bestuur, zo was daarentegen aan het plaats grypen dezer groote gebeurtenis, de gedachte van het invoeren van een algemeen Wetboek, wederkeerig natuurlyk verknocht.

Het verschil der oude Wetten, en de moeilykheid daaruit ontstaande, werd oneindig grooter, en het moest weldra onmooglyk worden, in zaken, eenigermate met het Burgerlyke recht in aanraking zynde, deze of geene algemeene maatregelen intevoeren, welke niet hier en daar ongenoegzaam, of met de bestaande Wetten in stryd zouden zyn.

De Koning heeft dan, myne Heeren, voor zyn Volk eene nieuwe en groote weldaad bereid, door het doen vervaardigen van een algemeen Burgerlyk Wetboek, ingerigt voor het gantsche Koningryk, gelyklyk nuttig voor alle zyne Onderdanen. Het draagt den naam van den Doorluchtigen Keizer, wien Europa en de Weereld bewonderen. Het is ingerigt naar het plan van het Wetboek, door de uitstekendste vernuften van Frankryk, onder zynen invloed opgesteld; het is grootendeels uit deszelfs inhoud overgenomen, maar het is tevens overal, waar dit nodig scheen, geschikt naar onze inrigtingen, naar onze natuurlyke en zedelyke gesteldheid, naar onze zeden en gebruiken.

Aldus, myne Heeren, heeft de Koning een der gelukkigste en verwonderingwaardigste voortbrengselen onzer Eeuw willen doen dienen tot welzyn van zyn Volk, en het is geen gering gedeelte geweest, van den vereerenden, maar moeilyken taak, door zyne Majesteit aan schrandere en ervaren Rechtsgeleerden opgedragen, deze beginzelen steeds in het oog te houden.

Zouden wy aanwyzen, met welke naauwkeurigheid de Stellers, aan deze begeerte des Konings, door de tederste zorgen voor de belangens zyner Onderdanen ingeboezemd, hebben voldaan; wy zouden de aandacht uwer Vergadering moeten vestigen op alle die Hoofdstukken, welke betrekking hebben tot de Trouwbeloften, tot de voltrekking van het Huwelyk, tot deszelfs gevolgen ten aanzien van de Goederen, tot de Echtscheidingen, tot den staat van Wettige en Onwettige Kinderen, tot de aanstelling, pligten, en wyze van bestuur der Voogden, tot den vorm en inhoud der beschikkingen by Uitterste Wil, tot het Pandrecht en andere Zaken, zo zeer met onze gewoonten en begrippen verbonden, dat het niet raadzaam scheen, onze bekende instellingen en diep gewortelde gebruiken voor een gansch ander Recht te doen plaats maken.

Ten aanzien van Verbindtenissen en Overeenkomsten, daarentegen, en van de verschillende wyzigingen van Rechten van eigendom en genot, stemt dit Wetboek nagenoeg overeen met het Fransche, en de vermeerderingen, uitlatingen, of afwykingen zyn weinig in getal, terwyl de reden van de zodanige, welke ook daaromtrent gevonden worden, in onze byzondere omstandigheden gegrond is.

Een zeer belangryk Stuk, in het Fransche Wetboek voorkomende, aangaande het bewys van elke Burgerlyken staat, en mitsdien van alle Geboorten, Huwelyken en Sterfgevallen, is by het onze aan nadere Reglementen overgelaten; op dat de nieuwe en algemeene maatregel, welke onze gebrekkige en onvolkomen inrigtingen behoort te vervangen, naauwkeuriger zoude kunnen vastgesteld, en met de wyze van algemeen of Plaatzelyk Bestuur beter in overeenstemming gebragt worden.

Moeilyk moest dikwyls aan de Opstellers voorkomen, de keuze tusschen de zo zeer onderscheiden regelen en gewoonten, in dit Koningryk zelve plaats gehad hebbende. Hetgeen echter minder algemeen was aangenomen, minder op zich zelve verkiesly scheen, of minder met den algemeenen geest van het Wetboek strookte, moest natuurlyk wyken voor hetgeen zich van eene tegenovergestelde zyde aanprees, of waar de aard der Zaken het toeliet, moest een geschikte middenweg gevonden worden.

En ook deze regelen zyn door de Ontwerpers met onzydigheid en met oordeel in acht genomen. Het behoud van het gebruik der Huwelyks-Voorwaarden, volgens welke de Vrouw niet in de schulden van den Man behoeft te deelen, gewyzigd, door de verpligting, om daarvan openbare aantekening te laten doen, kan van dit laatste tot een gelukkig voorbeeld verstrekken.

Geheel nieuwe bepalingen van groot gevolg, en door geene ondervinding beproefd, zal men in dit Wetboek naauwlyks aantreffen. Wellig zyn voor de voornaamste te houden de verordeningen omtrent de noodzaaklyke aanstelling van toeziende Voogden over de minderjarigen, benevens derzelver magt en verpligtingen. Eene rype en herhaalde overweging heeft intusschen dit middel, door de Stellers aangewezen, doen goedkeuren, als noodzaaklyk om de thans veelal gebrekkige zorg voor de belangen der minderjarigen te verbeteren, en tevens minder verwyderd van onze gebruiken, dan het medebestuur der Bloedverwanten, in de Fransche Wetten vastgesteld.

Het Hollandsche Wetboek, myne Heeren, staat in verband, zo wel met het Crimineele Wetboek, onlangs aan uwe Vergadering aangeboden, als met de inrigtingen der Rechterlyke Magt, in de wyze van rechtsvordering, waaraan tevens, op bevel des Konings, gearbeid was.

Eenige zaken, in het Fransche Wetboek behandeld, zo als de dwangmiddelen tegen den schuldenaar, door de aanhouding van deszelfs Perzoon, en de uitwinning van zyne Goederen, zyn met reden aangezien, even zo wel tot de wyze van rechtsvordering en de uitvoering der Vonnissen, als tot het eigenlyk gezegde recht zelve, te kunnen gebragt worden. De afdeling, nopens het verlies der Burgerlyke Rechten, door eene burgerlyke dood, strookte niet met het Crimineel Wetboek, hetwelk zo weinig mooglyk de Eigendommen der veroordeelden, of de Rechten, welke zy jegens anderen hebben, aantast.

Het Ontwerp van dit Burgerlyk Wetboek is door den Koning zelven, wiens onvermoeide zorgen voor het welzyn zyner Onderdanen geen einde hebben, in veelvuldige en onafgroken Zittingen van den Staatsraad, niet minder naauwkeurig onderzogt. Het is tegen alle aanmerkingen en bedenkingen vergeleken en overwogen. Het komt te voorschyn, vereerd met zyner Majesteits hooge goedkeuring.

Er ontbrak niets anders, dan voortekomen, dat de daarstelling der nieuwe Wetten iemands Eigendom, of verkregen Rechten zouden kunnen benadelen, of reeds gepleegde daden of gemaakte beschikkingen kragtloos maken.

En welken prys zyne Majesteit ook op de invoering van het algemeen Wetboek mogt stellen, heeft Hoogstdezelve echter gaarne toegestemd, de ondubbelzinnigste verklaring deswegens tevens aan uwe goedkeuring voortedragen

Ontvangt dan, myne Heeren, het gansche voorstel zyner Majesteit, als een der grootste en uitstekendste blyken van Hoogstderzelver werkzame bezorgdheid, voor het geluk der Ingezetenen van dit Koningryk.

Beraadslaagt daar over in uwe wysheid. En, mogen wy door onze wenschen den uitslag daarvan vooruitloopen, werkt door uwe bekragtiging mede, tot het daarstellen van eenen zo noodzakelyken en heilzamen maatregel, waarvan de vruchten tot by het late Nageslagt ondervonden, en dankbaar zullen erkend worden.

AANSPRAAK *van den Staatsraad* C. C. SIX.

Myne Heeren;

Onze tegenwoordige komst in Ulieden midden is haren oorsprong wederom verschuldigd aan de onvermoeide zorge, waarmede zyne Majesteit zich steeds bezig houdt met het regelen der Financieele belangen van het Ryk.

Gy weet het, myne Heeren, even zeer als de Koning het gevoelt, dat de voornaamste oorzaken der moeijelykheden, waarmede het Bestuur van dit Ryk, reeds sedert veele Jaaren, hoe langer hoe meer te worstelen heeft, en der gedurige opofferingen, welke de Natie reeds zo lang met moed en geduld draagt, te vinden zyn in de grootte der publieke Schuld.

Het denkbeeld van eenen Jaarlykschen last van veertig Millioenen Renten, gelegd op de schouders van niet meer dan ruim twee Millioenen Menschen, bewoners van een Land als het onze, dat (gelyk zyne Majesteit het nog onlangs zo kragtig aan Ulieden gezegd heeft) in vergelyking van andere Landen, niet dan een onvruchtbaar en artificieel Territoir bezit, en voor hetwelk Handel en Zeevaart het eenigst, en thans te niet gebragt, hulpmiddel oplevert, is ontzettend: en evenwel heeft de Koning steeds begrepen, en begrypt nog, dat, niettegenstaande de verbazende zwaarte dezer schuld, zyn eer en loyauteit, de eer en loyauteit der Natie, en het algemeen welzyn zyner Onderdanen, alle denkbeeld van reductie derzelve, op eene of andere wyze, gebiedend en voor altyd afweeren.

Het kwaad langzamerhand te heelen door alle andere met de goede trouw overeenkomstige middelen, den waren staat van de publieke Schuld, stellig te constateren; derzelver administratie en comptabiliteit op goede en eenvoudige principes te bateren, en in zulk een aangelegen Vak eens paal en perk te stellen, aan alle de twyffelachtigheden en verscheidenheden, die het natuurlyk gevolg zyn der verschillende oorsprongen der oude Schulden, der gedeeltelyke en onvoltooid gebleven Converfie derzelven, en vooral de Rentebetalingen op zo veele verschillende Kantoren.

Zie daar het voorwerp, myne Heeren, het geen in dit oogenblik zyne Majesteit meer dan ooit, zeer naauw aan het harte ligt; en het gevolg dezer begeerte, het gevolg der overige reeds door den Koning getroffen maatregelen, om tot dit allerheilzaamst doel te geraken, is de Wet op de introductie van een Groot-Boek der publieke Schuld, waar van wy de eer hebben, ingevolge zyner Majesteits bevelen, Ulieden thans het Ontwerp aan te bieden.

Reeds is deze allergewigtigste materie by Ulieder Vergadering, in den beginne van dit jaar, aanhangig geweest, en zyne Majesteit heeft nodig geoordeeld, de voordragt, welke destyds door Hoogstdenzelven gedaan is, thans te doen vervangen door het nieuw Ontwerp van Wet, hetwelk wy de eer hebben ter Ulieder Vergadering in te brengen.

Het onderscheid, hetwelk tusschen dit en het voorgaande Ontwerp bestaat, zal door Ulieden in de eerste plaats daarin gevonden worden, dat in het laatstgemelde verscheiden objecten waren ingelascht gebleven, die meer objecten van Reglement en Executie, dan van Wet of Legislatie waren.

Deze zyn uit het nieuw Ontwerp weg gelaten; maar daarentegen zult Gylieden daarin, onder de goede gevolgen der oplettendheid, waar mede zyne Majesteit de Koning al het geen, tot deze aangelegen zaak betrekking had, heeft doen nasporen, en waar mede Hoogstdezelve in Persoon de belangryke discussien daar over, nog onlangs in zynen Staatsraad gehouden, gepresideerd heeft, eenige nieuwe voorzorgen vinden, die veel moeten toedoen, om ieder Ingezeten van het Ryk, en in het byzonder ieder Rentheffer van den Staat, te overtuigen, om, by de introductie van het Groot-Boek der publieke Schuld, voor een ieders Recht, voor een ieders Eigendom, en zelfs, zo veel mogelyk, voor een ieders gerief gemaakt is.

De in het 8 en 9 Artikel van het tegenwoordig ontwerp gemaakte bepaling, omtrent de wyze, waarop Effecten, staande onder speciaal verband van Hypotheek, uit daarop gedane beleening voortgesproten, zullen worden ingeschreven, doet het recht van den Eigenaar, en dat van den Geldschieter tevens, in volle kracht blyven, in gevallen, waar omtrent het vorig Ontwerp geene voorzieningen had daargesteld.

De in Artikel 17 en 18 aangewezen weg, tot Hypothecatie en in pandgeving van, of verbandlegging op Capitalen, in het Groot-Boek ingeschreven, vereenigt op eene nog duidelyker wyze, dan het vorig ontwerp het deed, gerief en zekerheid, en heeft gelegenheid gegeven, om het zwaar Zegelrecht, hetwelk de vorige Wet op het verzoek om aantekening van een Hypotheek stelde, te vermyden.

De bepaling, in Artikel 11 voorkomende, ten opzigte der wyze van in Bankgeld uitgegeven Effecten, tot Courantgeld te reduceren, was noodzaaklyk, om alle eventueele ongelykheid ten dezen, voor te komen.

Het niet admitteren van Firma's van Negotie, noch ter inschryving op het Groot-Boek, noch als Zaakgelastigden van anderen, by het 13 Artikel vermeld, is eene navolging van het geen by de Engelsche Wetten op het Groot-Boek gestatueerd wordt; Wetten, die zyne Majesteit met zo veel reden begeerd heeft, dat in het algemeen, ten dezen, tot voorbeeld zouden strekken, daar de ondervinding haar Zegel op dezelve, in dat ook handeldryvend Land, zedert lange, gedrukt heeft

De verordening, in het 23 Art. vervat, dat de inschryvingen in het Groot-Boek, en de daaruitspruitende Renten, in geen geval, noch uit eenigerhande hoofde, arrestabel zullen zyn, dan alleen ter bekoming van het geen by een rechterlyk vonnis zal zyn toegewezen, is haren oorsprong verschuldigd, gedeeltelyk aan het geen plaats heeft ten opzigte der in de Bank van Amsterdam gedeponeerde Capitalen, welkers inrigting in het begin van het volgend Jaar door twee Eeuwen eerbied en navolgingwaardig wordt, en gedeeltelyk aan een gelyk faveur, hetwelk geaccrocheerd was aan de Effecten, die nu in Inscriptien zullen worden geconverteerd, en welke men ook in het algemeen niet vermogt te arresteeren op de respective Kantoren der Ontvangers-Generaal.

Het begin van het laatste Artikel der Wet, verzekerd aan Ulieder Vergadering een zeer belangryke communicatie van wegen zyne Majesteit, geschikt om alle zweem van twyffel omtrent de volle overbrenging der geheele Nationale Schuld op het Groot-Boek, (indien dezelve nog by iemand mogt bestaan) ten eenemale weg te nemen.

Het einde van dit Artikel was eigenlyk overbodig, doch zyne Majesteit heeft stellig begeerd, by deze gelegenheid, op nieuw wederom een blyk te geven van haren uitdrukkelyken wil, om al, wat tot de schuld van den Staat betrekking heeft, met de uiterste naauwgezetheid te behandelen.

Nog één aanmerklyk onderscheid bestaat er, myne Heeren, tusschen dit nieuw ontwerp en het voorgaande, ten aanzien van de te vorderen bewyzen van Eigendom, of van het recht tot inlevering der schuldbewyzen ter inscriptie.

Het 6 en 7 Artikel dezer Wet wyzen daaromtrent eenen weg aan, die meer uitvoerlyk, korter, en even zeker is, dan die by het voorgaand ontwerp was bepaald.

Op diergelyke, onder presentatie van Eede, getekende Declaratoiren, als deze Artikelen vorderen, is reeds meer dan de helft der publieke Schuld zonder hinder geconverteerd geworden; en iemand zal zich ligtelyk durven vermeten daarvan misbruik te maken, daar zyne overblyvende handtekening, en de daaruit voortspruitende op naam gestelde inscriptie, den schuldigen aan eene onfeilbare ontdekking en overtuiging dadelyk zoude blootstellen.

Na aldus opgeteld te hebben de voordeelen, welke het tegenwoordig ontwerp boven het voorgaand bezit, zy het my geoorloofd, myne Heeren, ook nog kortelyk aan te stippen, die geene, welke de beide Ontwerpen te zamen gemeen hebben.

Het Recht van Eigendom is daar by volledig bewaard gebleven.

De Koning, door te bepalen, dat de Inschryving by Capitalen en Renten tevens,

en niet by Renten alleen, zoude geſchieden, heeft een volſtrekt ſtilzwygen opgelegd aan allen argwaan, hetwelk vooroordeel of kwaadwilligheid alleen konden voeden, als of zyne Majeſteit zoude kunnen begeren, door de daarſtelling van een Groot Boek, eenige vermindering in het tegenwoordig montant der publieke Schuld te weeg te brengen.

Ten opzigte van hen, die voor zich zelven niet zorgen kunnen, en welker beſcherming daarom de byzondere pligt van het Gouvernement wordt, is dit Recht van Eigendom verſterkt geworden.

Geen ontrouwe Voogd, Curator, Adminiſtrateur, Fidei-Commisfair of ander Conditioneel Bezitter zal, na de introductie dezer Wet, meer in ſtaat zyn, om, door alienatie of verpanding, van de hem toevertrouwde magt, in het verborgen misbruik te maken.

Het ingeſchreven Kapitaal wordt bekend met het daarop liggend verband; en de bevoegdheid, om daar over te beſchikken, zal eerst moeten bewezen worden, eer dat de diſpoſitie toegelaten wordt.

Even zeer als tegen verboden overgang van Eigendom gewaakt is, even zeer is dezelve, van den anderen kant, in geoorloofde gevallen, gemaklyk gemaakt, door ten allen tyde gelegenheid tot overſchryving der ingeſchreven Kapitalen te geven, en deze overſchryvingen aan geene verdere formaliteiten te ſubjecteren, dan de zorge tegen mooglyk misbruik en de bewaring der goede orde van Adminiſtratie gebiedend vorderen

Op dezelfde wyze zyn ook Geldopnemingen op ingeſchreven Kapitalen, conditioneele overgangen van Eigendom en andere verbandliggingen, gemaklyk gemaakt, en tevens geſecureerd geworden.

De zorg van het Gouvernement heeft zich nog verder uitgeſtrekt.

De Koning, niet onkundig, dat onder de tegenwerpingen, welke tegen de invoering van een Groot-Boek der publieke Schuld gemaakt zyn, op den voorgrond geſteld wordt de twyfelachtigheid van het vermogen, hetwelk men in nationale ſchuldbewyzen bezit, te openbaren, heeft de mooglykheid voorzien, dat men zoude tragten dit te vermyden, door liever deel te nemen in Inſcriptien van anderen, of in Negotiatien daarop gevestigd, dan ten zynen eigenen name ingeſchreven te worden, en dat men by die gelegenheid het ſlagtoffer zoude kunnen worden van een kwalyk geplaatst vertrouwen.

Hier tegen behelzen het 19de en 20ſte Artikel zodanige ſtellige voorzorgen, dat een ieder, die begeren mogt van dit middel gebruik te maken, volkomen gerust kan zyn, dat hy voor alle ſchade bezwaard blyft, alleen door op de daar by voorgeſchreven formaliteiten acht te ſlaan.

De in het 2de Artikel gemaakte bepaling, dat de te geven bewyzen van gedane Inſchryving nimmer tot eenig ander einde van kragt of waarde kunnen zyn, dan alleen om te ſtrekken tot kennisgeving der gedane Inſchryving, is niet minder dan de zo even geallegeerde verordening eene allernuttigſte voorzorg tegen het misbruik, hetwelk anderſints daar van zoude kunnen gemaakt worden, door dezelve nog jegens minkundigen tot bewyzen van Eigendom te doen ſtrekken, niettegenſtaande men de daar in vermelde Kapitalen reeds niet meer op zyne rekening had.

Behalven deze voordeelen, welke het byzonder gevolg zyn der in het tegenwoordig ontwerp van Wet vervatte verordeningen, en behalven de bevordering eener rigtige adminiſtratie en comptabiliteit, ten opzigte der Rentebetalingen, welke alleen op deze wyze kan worden daargeſteld, mag men daarenboven niet uit het oog verliezen de onbetwistbare algemeene waarheid, dat het Groot-Boek zal dienen, in de eerſte plaats, om alle de nadeelen, welke voortſpruiten uit het niet voltooyen der begonnen Converſie der Staats-Schulden, en die in veele opzigten groot zyn, voor de Houders der ongeconverteerde Effecten, te doen ophouden; maar ook ten tweeden, om alle de gevaren van dieſſtal, brand, verlies en ontvreemding, die in den tegenwoordigen aard der ſeparatie ſchuldbewyzen inhærent is, voor te komen.

Hoe groot ook de voorkeur moge zyn, die gewoonte en opinie veelen doet hechten aan ſchuldbewyzen, welke zy ſteeds by zich en onder hunne bewaring kunnen hebben, is het echter zeker, dat, wanneer een dusdanig effect in blanco ſtaat, het eigendom is van hem, die het in handen heeft, zo wel van den Onwettigen als van den Wettigen bezitter; en dat, wanneer het eens verloren, ontvreemd, of door toeval vernietigd is, er maar weinige gevallen beſtaan, waarin het met ſucces kan worden gereclameerd.

Effecten op naam, het is waar, zyn minder blootgeſteld aan het gevaar van in ontrouwe handen te geraken; doch daarentegen maken de moeijelykheden en kosten van transporten als anderſints, welke by iederen overgang van bezit benodigd zyn, en de last van daartoe bewyzen van Eigendom, ſomtyds van verſcheiden generatien herwaarts te moeten in order bewaren, dezelve in andere opzigten van een niet beter natuur; getuigen hiervan het aanzienlyk onderſcheid van meer dan twee ten honderd, hetwelk tusſchen den prys der oude ongeconverteerde Provintiale twee en een half per Cents Obligatien, en die der nieuwe Schuldbrieven beſtaat; terwyl beiden echter gelyken Intrest geven.

Ik eindige, Myne Heeren, met, op uitdrukkelyken last van zyne Majeſteit, Ulieden de verzekering aantebieden, dat dezelfde geest, waarin de Wet ontworpen is geworden, even zeer in de andere Reglementen, welke de Koning tot rigtige executie derzelve arreſteren moet, zal doorſtralen, en dat wel, aan den eenen kant, daarby ſtiptelyk zal worden gezorgd, dat, in de adminiſtratie en verantwoording, de beloorlyke regelmaat, orde en geheimhouding niet kunnen worden geſtoord; maar dat ook, aan den anderen kant, alle overbodige formaliteiten en kosten, even zeer zullen worden vermyd.

Zyne Majeſteit laat verder met fiducie aan Ulieder doorzigt en Vaderlandsliefde de beoordeeling over, zo wel van den voorgeſtelden maatregel zelven, als van de wyziging, welke daaraan in het tegenwoordig ontwerp van Wet gegeven is.

De Koning, niets anders willende, dan het geen ſtrekken kan tot nut en heil van het algemeen, berust volkomen in de overtuiging, welke Gylieden myne Heeren, Leden van het Wetgevend Lichaam, Hoogstdenzelven te meermalen getoond hebt daarvan te bezitten, en zyne Majeſteit ziet, dien ten gevolge, met verlangen een nieuw blyk dier overtuiging te gemoet, in Ulieder ſpoedige medewerking tot het daarſtellen der aangelegde Wet, welke wy gelast zyn Ulieden in dit ogenblik voorteedragen.

AMSTERDAM den 20 December 1808.

C. C. S I X.

By het ter Perſe gaan dezer, is de Post nog niet aangekomen, waar door wy buiten de mooglykheid zyn, den inhoud onzer Brieven, Dagbladen, Prys der Effecten en Scheepsberigten, van Maandag, Dingsdag en Woensdag, onze Leezers te kunnen mededeelen.

MINISTERIE VAN FINANTIEN.

De Ontvanger-Generaal der Middelen te Water en te Lande J. K. TEITSMA te Leeuwarden, adverteert door deze, dat, ingevolge last van den Heere DIRECTEUR GENERAAL DER PUBLIEKE SCHATKIST, ten zynen Kantore, gedurende *de eerſte helft dezer maand January*, geene betaling zo van Renten en Intereſten als van Compons zal worden gedaan.

J. K. TEITSMA.

TOONEEL-BERICHT.

Den 10 January 1809, zal men in de Schouwburg in het Ruiterskwartier vertonen: HET HANEN KNUPPELEN OF DE HANENSLAG, Tooneelſpel, door A. VON KOTZEBUE Tot Naſtuk: HET FRANEKER STUDENTENLEVEN, Blyſpel, tusſchen beiden DE VERRASSCHING OF DE GEWAANDE BRANDSCHATTING; ten 6 uuren zal het Tooneel geopend worden. De Intekenaren kunnen van nu af aan de Plaatzen voor hunne Gasten aangeven.

HARDRYDERY.

Met Goedkeuring van den Heere BURGEMEESTER DER STAD SNEEK, gedenkt een aanzienlyk *GEZELSCHAP* binnen voorſchreven Stad, op Woensdag den 11 January 1809, te laten Verhardryden op Schaatzen: Een extra fraai *GOUDEN ZAK-HOROLOGIE* tot een Prys, en een *ZILVEREN TABAKSDOOS* tot een Premie, waartoe by deze alle Liefhebbers worden uitgenodigd, om zich op Dingsdag den 10 dezer, 's nademiddags van één tot vyf uuren te vervoegen by eene Commisſie daar toe benoemd, ten huize van den Caſtelein *Remke Remkes* in het Wapen van Sneek, ten einde als dan hunne Namen te laten aantekenen, daar er na dien tyd geene teekening meer zullen worden gepermiteerd.

Wyders dient tot een ieders narigt, dat niemand, ter voorkoming van ongelukken gedurende de Hardrydery, op de Baan zal worden toegelaten

YS-VERMAAK.

Met vereiſcht Conſent, is men voornemens, om op Vrydag den 13 January eerstkomende, 's nademiddags ten *één* uur, op de Stads Gragt te Leeuwarden, op een daartoe vervaardigde Baan, door *Ongehuwde Vrouwen*, boven de Zestien en beneden de Zes-en-dertig Jaaren oud, te laten Verryden op Schaatzen: EEN ZWAAR FRAAY GOUDEN OOR-YZER, benevens een STRENG GITTEN KORAALEN met een GOUDEN KROON daaraan; zullende het EERSTE aan den als dan hardſt rydenden, en het TWEEDE aan den daaraan volgende hardſt rydenden worden vereerd. —— Zy, welke genegen zyn, naar voorſchreven *Pryſen* mede te dingen, worden door deze uitgenodigd, haare Namen te doen aantekenen, op Vrydag morgen den 13 voornoemd, van *negen* tot *twaalf* uur op de *Stads Schutters Doele*.

*** Heden morgen verloſtte zeer voorſpoedig van eene welgeſchapene DOCHTER, JOHANNA JACOBA BEKIUS, geliefde Huisvrouw van

LEEUWARDEN den 5 January 1809. S. FOCKEMA, *Med. Doct.*

Dit ſtrekke mede ter bekendmaking in de Stad.

*** Heden zyn Ondertrouwd,

HEERENVEEN den 30 December 1808. R. J. BROUWER, En JANKE TEN CATE.

*** Heden Overleed alhier, na een ſpoedig verval van krachten, in den Ouderdom van ruim 81 Jaaren, myne waarde Zuster, de Hoog Welgeboren Vrouwe, ALBERTINA SOPHIA VAN PLETTENBERG, Douairierre van wylen den Wel Edelen Geboren Heere J. L. DOYS VAN HAERSMA, in leven Oud Raad Ordinaris in den Hove van Vriesland.

LEEUWARDEN den 22 December 1808. A. E. VAN PLETTENBERG.

*** Vroeg in den morgen van den 3 dezer, worden wy bedroefd door het onverwagt overlyden van onze lieve Moeder ANNA JULIANA WIEDEMANN, Wed. KARSTEN. Eene kwaadaardige Zinking-Koorts, maakte in den tyd van drie dagen een einde aan haar nuttig, werkzaam en voorbeeldig leven. Zy bereikte eenen ouderdom van byna 62 Jaaren, en het aandenken aan hare Zalige Standsverwisſeling, neemt al het bittere dat met een zo onverwagt ſcheiden van dierbare Panden natuurlyk gepaard is, ten eene male weg. Wy danken God, dat by ons nog zo lang zulk eene goede Moeder gaf en haar ſterven zo zeer verzagte.

LEEUWARDEN den 5 January 1809. J. W. KARSTEN. D. KARSTEN, Geb. VAN TUINEN.

*** Heden morgen elf uur maakten de geweldigſte Stuipen een einde aan het leven van ons lief en oudſte Zoon THEODORUS JOHS., in den ouderdom van circa 3 Jaaren en zeven Maanden; waar van wy door deze, aan de (hier in deelnemende) Familie en Bekenden kennis geven.

LEEUWARDEN den 5 January 1809. FERDINAND V. D. VELDE. B. M. V. D. VELDE, Geb. NASSETTE.

*** Heden nagt kwartier over twee uuren, overleed tot onze groote droefheid, in den gezegenden ouderdom van twee-en-tachtig en een half Jaar, onze waarde Moeder, JANNA EYKHOUDT, Weduwe van HARMANUS FEIT; wy houden ons van de deelneming onzer Vrienden verzekerd, zonder door Brieven van Rouwbeklag daar van verzekerd te worden.

P. A. FEIT,

LEEUWARDEN den 5 January 1809. *Mede uit naam myner Zusters.*

DR. KLAAS EEKMA, op het Heerenveen, in Ængwirden, en W. IDSZINGA, publiek Inſtrument-Schryver, te Langezwagen, zullen op Vrydag den 13 January 1809, des avonds ten vyf uur, tén huize van den Caſtelein *J. P. Cancrinus*, op het Heerenveen, in Ængwirden, aan den Meestbiedende, publiek by Stryk- en Verhooggeld, by de finale Palmſlag, præſenteeren te Verkopen: Zekere Heerlyke ZATHE en LANDEN, met HUIZINGE en SCHUURE cum annexis, groot ongeveer veertig Morgens, in het Meer, by het Heerenveen, in eene Polder ingeſloten liggende, by *Gerrit Jans Meyring* en *Sies Jelles*, als Huurders wordende gebruikt — in navolgende Percheelen, als:

Ten eerſten: De HUIZINGE, SCHUURE en HIEMINGE cum omnibus annexis, met zes-en-twintig Morgens LANDS, in de Polder aldaar ingeſloten, zodanig en in dier voegen, als by *Gerrit Jans Meyring* wordt bewoond en gebruikt. Waarop ſlechts is geboden de geringe Summa van tien duizend Caroli Guldens.

Ten tweeden: De zogenaamde OUDE TUIN of JISTER, groot ongeveer één-vierde Morgen, mede aldaar, ſtrekkende zich Zuidwaarts van de Compagnons-vaart Gerechtigheid tot Noordwaards in de halve Sloot van het 3de Percheel, en hebbende ten Oosten de Hieminge van *Sies Jelles*, en ten Westen *Douwe Wiegers*. Waarop geboden is de Summa van twee honderd en vyftien Caroli Guldens.

Ten derden: Twee Kampen kostelyk GREIDLAND, mede aldaar, groot ongeveer twee en een-tweede Morgens; ſtrekkende zich Zuidwaards uit de halve Sloot van het 2de Percheel tot Noordwaards in de halve Sloot van het 4de Percheel, en hebbende ten Oosten het 5de Percheel, en ten Westen *Douwe Wiegers*. Waarop geboden is de Summa van één duizend twee honderd en vyf-en-twintig Caroli Guldens.

Ten vierden: Twee Kampen DITO, van dezelfde grootte, en mede aldaar; ſtrekkende zich Zuidwaards uit de halve Sloot van het 3de Percheel tot Noordwaards aan de eigendom van *Harmen Keimpes* cum ſoc., en hebbende ten Oosten het 6de Percheel, en ten Westen *Douwe Wiegers*. Waarop geboden is de Summa van één duizend twee honderd vyf-en-twintig Caroli Guldens.

Ten vyfden: Twee Kampen DITO, van dezelfde grootte, en mede aldaar; ſtrekkende zich Zuidwaards van de Hieminge van *Sies Jelles* tot Noordwaards aan het 5de Percheel, en hebbende ten Oosten het 1ſte Percheel, en ten Westen het 3de Percheel. Waarop geboden is de Summa van zes honderd Caroli Guldens.

Ten zesden: Twee Kampen DITO, van gelyke grootte, insgelyks aldaar; ſtrekkende zich Zuidwaards van het 5de Percheel tot Noordwaards aan de eigendom van *Harmen Keimpes* cum ſoc., en hebbende ten Oosten het 1ſte, en ten Westen het 4de Percheel. Waarop geboden is de Summa van vyf honderd, acht Caroli Guldens en tien Stuivers.

Ten zevenden: Een Percheel uitmuntend best GREIDLAND, van dezelfde grootte, en mede aldaar; hebbende ten Oosten en Zuiden het 11ſte Percheel, ten Westen *Harmen Keimpes* cum ſoc., en ten Noorden *Wieger Klaren* cum ſoc. Waarop geboden is de Summa van zeven honderd Caroli Guldens.

Ten achtſten: Eene HUIZINGE met vrye STEEDE, GROND en HOVINGE cum omnibus annexis, gedeſigneerd met No. 21.; door *Rinſe Pieters* als Huurder wordende bewoond, mede aldaar; hebbende ten Oosten het 9de Percheel, ten Westen *Tjeerd Kerſtes*, ten Zuiden de Compagnons-vaart Gerechtigheid, en ten Noorden het 1ſte Percheel. Waarop geboden is de Summa van twee hunderd, tien Caroli Guldens en tien Stuivers.

Ten negenden: Eene HOVINGE, voorzien van eene menigte best Vrugtdragende APPELBOMEN, mede aldaar; hebbende ten Oosten de Laan of Polderdyk, ten Westen het 8ſte Percheel, ten Zuiden het Voetpad, en ten Noorden het 11ſte Percheel. Waarop geboden is de Summa van één honderd vyf-en-zestig Caroli Guldens.

Alles breder ingevolge uitgegevene Billetten, en naar inhoud van de daaraf zynde Verkoops-Beſoignes, ten huize van de Mede-Actuarius Mr. *KLAAS EEKMA*, op het Heerenveen, in Ængwirden, alwaar intusſchen de Verheging kan geſchieden.

PS. De Verkoop van het TJALKSCHIP, door de Secretaris P. BOOTSMAN, op het Heerenveen, (zie Bladz. 4. Col. 1.) ZAL GEEN VOORTGANG HEBBEN, alzo hetzelve reeds verkogt is.

HET GEMEENTE BESTUUR VAN DOCKUM, adverteert by dezen, dat van nu voortaan, de gewoone WEEKMARKT in deze Stad, in plaats van 's Donderdags op Woensdagen zal worden gehouden.

DOCKUM den 5 January 1809. *Ter Ordonnantie van het Gemeente Beſtuur voorſchr.*, E. FOCKEMA, *Secretaris.*

BALJUW BENEVENS HET GEMEENTE BESTUUR VAN HET DISTRICT LEMSTERLAND, convoceren door deze de Gereformeerde Floreenpligtigen van den Dorpe Follega tegen Maandag den 23 January 1809, des voormiddags om tien uuren, die van den Dorpe Eesterga mede tegen Maandag den 23 dito, des middags om twaalf uuren, die van den Dorpe Echten tegen Dingsdag den 24 dito, des voormiddags om tien uuren, en die van den Dorpe Oosterzee tegen Woensdag den 25 dito, des voormiddags om tien uuren, om in de reſpective Dorps-Scholen te compareren, ten einde voor ieder der gemelde Dorpen een nieuwe KERKVOOGD, en uit hun midden twee GECOMMITTEERDEN te ſtemmen, om de Rekening van de afgaande Kerkvoogd op te nemen en te ſluiten, en wyders over zodanige Vooritellen te deliberereren, welke als dan zullen worden gedaan.

LEMMER den 5 January 1809. *Ter Ordonnantie van Baljuw benevens het Gemeente Beſtuur voorn.*, J. H. DE CARPENTIER.

De Procureurs J. VERSTEEG en Zoon in qlt., gedenken ten eerſten publiek by Strykgeld te Verkopen: Een BEZUIZING, met een ruime STALLING en WAGENHUIS, zynde van ouds en op heden een zeer gerenomeerd Logement, de *SLINGERT* genaamd, ſtaande aan de Trekvaart vooraan buiten Aa Poort by Groningen; met nog den Eigendom van 3 Graſen en de vaste beklemming van 2 Graſen kostelyk oud GROENLAND, in twee Stukken, mede aldaar, zo door de Logementhouder *Sikke Gerbens* en Vrouw in eigendom wordt bewoond en gebruikt.

Iemand inmiddels genegen zynde hetzelve uit de Hand te Kopen, vervoege zich by den Eigenaar.

De Affaires tot ultimo December 1808 gedreven onder de Firma L. NAUTA EN ZOON, door het overlyden van wylen *L. Nauta* overgedragen zynde aan deszelfs Zoon S. NAUTA, zo continueert dezelve in het maken van Nieuwe, en het Repareeren, Vergulden en Schoonmaken van oude Spiegels, Glazemaken, enz., als ook in het verkopen van alle zoorten van Vengſterglas en Verfſtoffen, ſupra fyne Wynromers en Ponsglaasjes, enz.; recommandeert hem in een ieders gunst, met belofte van een prompte bediening.

NB. NB. NB. Daar is op Heden, 3 January, binnen Leeuwarden verloren, een Zweedſchen LYFRENTIEN BRIEF, groot aan Capitaal *f* 500 -: -: Renthende 8½ perCt. Die dezelve gevonden heeft, en te regt brengt, ter DRUKKERYE dezer Courant, zal goed beloond worden.

BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der STAD LEEUWARDEN, gedenken door hunne *Gecommitteerden tot de Bouwzaken*, publick aan de Meestbiedende voor de tyd van zes aan een volgende Jaaren, in te gaan op Petri en Mei 1809, en eindigen op gelyke tyden in den Jaare 1815, te Verhuuren: Eene ZATHE en LANDEN, gelegen onder den Dorpe Oosterlittens, groot na naam en faam 46 Pondematen Greidland, thans by *Rintje Meintes* wordende gebruikt. Wie hier aan gadinge maken, komen op Donderdag den 26 January 1809, des nademiddags te drie uuren præcys op den Raadhuize, en Huuren op Conditien als dan voor te lezen, welke in middelen tyde te zien zyn ter Secretarie van gedagte Stad.

BALJUW benevens het GEMEENTE BESTUUR van MENALDUMADEEL, convoceeren by deze alle Floreenpligtige Ingezetenen van den Herformden Godsdienst van den Dorpe Beetgum, om op Dingsdag den 10 January 1809, 's morgens elf uur, te compareeren in de Kerk van gedagten Dorpe, tot het opnemen van de Kerke-Rekening, en wel bevindende te helpen fluiten, en ftemmen van een KERKVOOGD, voor de afgaande. *Ter Ordonnantie van Baljuw en Gemeente Beftuur voorn.*,

MARSSUM den 29 December 1808. P. J. MEBIUS.

BALJUW benevens het GEMEENTE BESTUUR van FERWERDERADEEL, convoceeren mits deze, de Hervormde en voormaals Floreenpligtige Ingezetenen van den Dorpe Marrum, tegens Woensdag den 11 January 1809, 's morgens te elf uur in de Dorps Kerk aldaar, om op hunne beurt een nieuwen KERK- en ARMVOOGD te Stemmen; als mede twee GECOMMITTEERDEN uit hun midden te benoemen om de Kerke-Rekening op te nemen, en die na wel bevinden te fluiten.

FERWERD den *Ter Ordonnantie van Baljuw en Gemeente Beftuur voorn*,
29 December 1808. W. ALBARDA.

ALzo door overlyden van *P. E. KIESTRA*, het Ambt van SCHOOL-ONDERWYZER, VOORZANGER en ORGANIST, te St. Anna Parochie is komen te vaceeren, behorende deze School tot den hoogften Rang, zo worden allen, welke tot het waarnemen van gemelde Posten genegen zouden zyn, en een bewys van algemeene toelating van den hoogften of tweeden Rang bezitten, door en van wegens *Baljuw benevens het Gemeente Beftuur van 't Bild*, by dezen uitgenodigd, om voor den laatften February 1809 zich met hunne Getuigfchriften en bewyzen van zedelyk gedrag, fchriftelyk aan te melden ter Secretarie van 't Bild, zullende de bevoegd gekeurde Sollicitanten als den nader by Advertentie of aanfchryving worden opgeroepen, om zich in Perfoon ter Examen te fifteren, op tyd en plaats dan aan te wyzen. —— Dienende voorts ter informatie, dat het Jaarlyksch Tractement is vier honderd Guldens, boven vrye Woning en de ordinaire Schoolpenningen, en wyders eenige Emolumenten bedragende plus minus *f* 60 - : - : welke voorheen by den School-Onderwyzer zyn genoten, doch echter niet vast zyn.

ST. ANNA PAROCHIE *Ter Ordonnantie van Baljuw en Gemeente Beftuur van 't Bild*,
den 27 December 1808. E. VAN LOON.

ALzo de Erfgenamen van wylen *HENDRIK BASTIAANS*, in leven gewoond hebbende te Ureterp, deszelfs Boedel en Nalatenfchap hebben gerepudieerd; zo is het, *dat Baljuw benevens het Geregte van het 6de Diftrict in Vriesland*, de Crediteuren van gedagte Boedel by dezen convoceeren, om te compareeren op 's Diftricts Regtkamer te Beetfterzwaag, op Donderdag den 19 January 1809, 's morgens om 10 uur, ten einde als dan één of meer Curatoren over gedagte Boedel te benoemen.

Ter Ordonnantie van Baljuw en Geregte voornoemd,
D. SURINGAR.

BALJUW benevens het GEMEENTE BESTUUR van SCHOTERLAND, convoceeren mits deze, de Gereformeerde Stemgeregtigde Floreenpligtige Ingezetenen van de Dorpen Sint Jansga en Rotsterhaule, om op Donderdag den 12 January 1809, 's morgens elf uur in de Dorps-Kerk van Sint Jansga te compareren, ten einde als dan, overeenkomftig de vigerende Wetten te raadplegen, en by meerderheid van ftemmen te disponeeren, welke maatregelen het best by der hand zullen kunnen werden genomen en tot ftand gebragt, ten opzigte van het KERKGEBOUW te Sint Jansga, en verders te befoigneren omtrent al het geene in dezen, door de Comparanten noodzakelyk zal worden geoordeeld.

HEERENVEEN den *Ter Ordonnantie van Baljuw benevens het Gemeente Beftuur voorn.*,
23 December 1808. P. BOOTSMAN, *Secretaris*.

DE Secretaris P. BOOTSMAN op 't Heerenveen, zal op MORGEN den 7 January 1809, by de Befchryvinge, en den 21 dito by de finale Palmflag, telkens 's avonds om zes uur, ten huize van *Grietje Intes*, Casteleinske in 't Heeren Logement op 't Heerenveen, publiek by Stryk- en Verhooggeld præfenteeren te Verkopen:

Zekere deftige HUIZINGE, en daar agter gelegene HOVINGE, met deszelfs vrye STEDE en GROND, cum annexis, ftaande en gelegen aan de Noordkant van de Vaart op de Linde Gragt op 't Heerenveen, en aldaar gequoteerd met No. 31., voorzien van een ruim Voorhuis, twee Voorkamers, Kelderskamer, Keuken en een fchone Kelder, Vuurhok, twee Bovenkamertjes, Zolders, mitsgaders Put en Regenwatersbak, cum omnibus annexis, alles zodanig en in dier voegen, door de Echtelieden Verkopers *Eintze Idzes* cum uxore wordt bewoond en gebruikt, tot den 12 Mei 1809, en als dan by den Koper te aanvaarden. Breder by Billetten gefpecificeerd, zynde hier van de Conditien inmiddelen tyde by bovengemelde Actuarius te vernemen.

DE Secretaris P. BOOTSMAN, op 't Heerenveen, zal op MORGEN den 7 January 1809 by de Befchryvinge, en den 21 dito by de finale Palmflag, telkens 's nademiddags om twee uur, ten huize van *Grietje Intes*, Casteleinske in 't Heeren Logement op 't Heerenveen, publiek by Stryk en Verhooggeld præfenteeren te Verkopen: Een welbezeild TJALKSCHIP, lang ongeveer 66, wyd 14, en hol op zyn Wellings 4½ Voeten, met Zeil en Treil, ftaand en lopend Wand, Ankers en Touwen, cum omnibus annexis, zodanig voormaals by wylen *Klaas Johannis Bollemen* is gevoerd geweest, liggende binnen de Sluis aan de Heidebuuren op 't Heerenveen. Waar van de Conditien en gefpecificeerde Billetten by boveng. Actuar. kunnen worden gevonden.

DE Secretaris P. BOOTSMAN, zal op Dingsdag den 10 January 1809, by de finale Palmflag, 's avonds om zes uuren, ten huize van *Tjette Foeckes Dykftra*, Castelein in 't Lands Welvaren op 't Heerenveen, publiek ter Verkoop [illegible]: Zekere deftige Koopmans HUIZINGE, met derzelver Steede en Grond cum annexis, ftaande en gelegen aan de Westkant van de Dragt op 's Heerenveen, gequoteerd met No. 189., voorzien van een ruim Voorhuis, twee Kamers, Keuken, Put en Regenbak, fampt ruim Bleekveld en vrye Gang van en na de Molenwyk, belast met één Gulden en veertien Strs. Jaarlykfche Eeuwige en onlosbare Grondpagt, te voldoen aan de Commandery van Schoten, alles zodanig en in dier voegen by *P. van der* [illegible] word bewoond en gebruikt tot den 12 Mei 1809, en als dan vry by den Koper te aanvaarden; breder by Billetten gefpecificeerd. Zynde intusfchen de Conditien by bovengemelde Actuarius te vernemen.

DE Koninglyke Notaris W. B. KOOL, zal ten gevolge bekomene goedkeuringe van den HEERE LAND-DROST in het Departement Vriesland, by Hoogstdeszelfs Dispofitie van den 1 December 1808 No. 16, (Divifie van Policie) by Stryk en Verhooggeld en alzo in het openbaar aan de meestbiedende præfenteeren te Verkopen: Zekere zogenaamde DIACONIE-GRIE, gelegen naar de oude Nummer in de 17de en 18de Stelle van den Dorpe Rotsterhaule; zynde voorzien van de overheerlykfte Klyn, en zulks wel in vier Percheelen; breder by Billetten gefpecificeerd. Wie gadinge daar aan maakt, kome op Donderdag den 12 January 1809, 's namiddags 2 uur, by de Befchryvinge, ten huize van *Willem Willems*, Castelein aan St. Jansgabrug, en Kope op als dan voor te lezen Conditien, terwyl inmiddels nadere informatie kan worden bekomen, zo by de Diaconen van de Hervormde Gemeente van St. Jansga cum annexis, als by den Notaris voormeld op 't Heerenveen.

DE Koninglyke Notaris W. B. KOOL, zal op Vrydag den 13 January 1809, 's avonds zes uur, ten huize van *Johannes Cancrinus*, Castelein in 't Posthuis op het Heerenveen, by de finale Palmflag, publiek aan de Meestbiedende præfenteren te Verkopen:

I. Zekere deftige HUIZINGE, voorzien van een Voorkamer, Achterkamer en Keukentje, met deszelfs vrye Stede, Bleekveld en Tuintje, fampt vrye Steeg ten Oosten, ftaande en gelegen op 't West-End aan de Nieuwebuuren, op 't Heerenveen, gequoteerd met No. 104., zodanig en in dier voege als thans door de Wed. van *Harmen Ziegers Prins* wordt bewoond en gebruikt, op den 12 Mei 1809 te aanvaarden. Waar op geboden is 900 Goud-Glds.

II. Zekere HUIZINGE, waarin fints lange Jaaren eene Groffmedery is geëxcerceerd, voorzien van ruim Voorhuis, Kamer, Keuken, Regenwaters Bak, Put en verdere GeriefIykheden, met deszelfs vrye Stede, Grond en Nood-Stal, cum annexis, ftaande en gelegen agter de Kerk op 't Heerenveen in Ængwirden, thans gedefigneerd met No. 22., invoegen door *Jan Arends Schipper*, Mr. Groffmid wordt bewoond en gebruikt, op den 12 Mei 1809 te aanvaarden. Waar op geb. is 500½ G. Gl.

III. Zekere HUIZINGE of twee WONINGEN, met deszelfs Stede en Grond, cum annexis, ftaande en gelegen op de Fok onder 't Heerenveen in Ængwirden, gequoteerd met No. 13., op den 12 Mei 1809, al mede vry van Huur te aanvaarden. Waar op geboden is 230½ Goud-Gulden.

IV. Zekere deftige en wel gereguleerde HUIZINGE, voorzien van twee Voorkamers, Keuken, Schuur en Stallinge, met deszelfs vrye Stede en Grond, cum annexis, ftaande al mede op de Fok onder 't Heerenveen in Ængwirden, gequoteerd met No. 14., tegenwoordig door *Hendrik Kerkhof de Jonge*, bewoond en gebruikt, doch op den 12 Mei 1809 vry van Huur te aanvaarden. Waar op geboden is 750½ Goud-Gl.

V. Zekere fraaije en uitgeftrekte TUIN met deszelfs HOUTGEWAS en PLANTAGIE, cum annexis, insgelyks gelegen op de Fok onder 't Heerenveen in Ængwirden, gequoteerd met No. 8a., bezwaard met vier Guldens en tien Stuivers, Eeuwige en onlosbare Grondpagt, ten behoeve van de algemeene Armvoogden van Ængwirden. Waar op geboden is 251 Goud-Glds.

VI. Eene Jaarlykfche EEUWIGE RENTE, groot vier Caroli Guldens en tien Stuivers, gaande uit de Huizinge fub No. 62., aan de Heidebuuren op 't Heerenveen. Waar op geboden is 50 Goud-Glds.

DE Secretaris J. WITTEVEEN, zal op ordinaire Boelaftfeulen van Oostdongeradeel, præfenteeren te Verkopen: 38 Stuks VETTE SCHAPEN. Wie daar aan gading maakt, kome op Maandag den 9 January 1809, 's voormiddags 10 uur, ten huize van *Brant Syberens* Wed. te Ee.

DE Secretaris J. F. M. HERBELL te Sneek, zal aldaar op Dingsdag 10 January 1809 by den finalen Palmflag, te 2 uuren namiddag, ten huize van *Pieter J. Westra*, Castelein in het Hooghuis te Sneek, met Confent van den Hove van Vriesland, publiek præfenteren te Verkopen: De geregte Helft over hoog en laag in eene uitmuntende ZATHE en LANDEN, met HUIZINGE, SCHUURE en WATERMOLEN cum annexis, groot naar naam en faam voor het geheel 118 Pondematen heerlyke Greidlanden, gelegen in het Goutumer Klooster onder Scharnegoutum, by de Mede-Eigenaar *Jetje Oeges Breusma* in gebruik, Petri en Mei 1809 vry van Huuring.

DR. W. MEURS, Secretaris van Wymbritzeradeel, zal publiek by Stryk- en Verhooggeld præfenteren te Verkopen: Twaalf en een half, en elf en een halve Pondemate uitnemend best GREIDLAND, gelegen aan de Tjeerd-dyk onder den Dorpe Nieuwland, by *Joseph Klazes* en Vr., Huislieden te Nieuwland, als Eigenaren in gebruik, en op St. Petri 1809 vry van huur te aanvaarden; breder by Billetten omfchreven. Wie gading maakt, kome op Dingsdagen den tienden en vier-en-twintigften January 1809, telkens 's namiddags om twee uur, ten huize van de Castelein *Dalfma* in de witte Arend te Sneek, en Kope op Conditien dan voortelezen, en die inmiddels te vernemen zyn by den Secretaris *MEURS* voorn. te Sneek.

DE Secretaris S. F. REIDING, zal op Woensdag den 18 January 1809, te 2 uur na noen, ten huize van *Rommert Aukes*, Gortmaker in de Rottevalle, publiek by Strykgeld præfenteren te Verkopen: De gerechte een-tweede van het OCTROOI, met een gelyk aandeel in het VEERSCHIP, varende van de Rottevalle op Leeuwarden et vice verfa, zodanig als laatst door wylen *Gosfe Sjoerds* is bevaren; by den Palmflag te aanvaarden.

DE Boelgoeds Ontvanger S. F. REIDING, zal op Woensdag den 18 January 1809, te twaalf uur 's middags, ten huize van *Rommert Aukes*, Gortmaker in de Rottevalle, by Boelgoed præfenteren te Verkopen: Ongeveer 86 extra lange en zware Esfchen, Eiken en Beuken STAMBOMEN, waar onder fommigen van twee en drie Voeten over het kruis dik, ftaande op den Wortel op de Plaats van *Jan Geeukes*, oud Huisman, in de Rottevalle onder Smallinger-Opeinde, aan het Vaarwater, zeer gefchikt om vervoerd te kunnen worden, en zulks in Percheelen, by Billetten omfchreven.

DE Procureur B. FABER te Sneek, zal op Dingsdagen den 10 en 24 January 1809, by de Befchryvinge en finale Palmflag, telkens 's nademiddags te 2 uur præcys, ten huize van *Luitjen Cornelis*, Castelein in het Lemfter Veerhuis te Sneek, by Strykgeld præfenteren te Verkopen:

I. De Geregte Helfte van een Nieuw VEERSCHIP, met een gelyk aandeel van het geoctroyeerde Veer, van Sneek op Stavoren; kunnende op Ligtmus 1809 worden aangevaard.

II Een extra fterk betimmerd COFFE-SCHIP, met Zeil en Treil, Ankers en Touwen, fampt verdere annexen, lang 46, wyd 11, en hol op het Berkhout 3¼ Voeten; in den Jaare 1801 nieuw uitgehaald, zodanig in de Stads Gragt te Sneek is leggende, en verder by Billet en Inventaris is vermeld.

DE Advocaat P. J. METZ en de Gelegitimeerden Procureur J. STROBAND, beide te Leeuwarden, præfenteren publiek aan de meestbiedende te Verkopen:

I. Eene royale, groote en fterke HUIZINGE en HERBERG, genaamd *DE DOELE*, cum omnibus annexis, zynde voorzien van zeer veele ruime Woonvertrekken, en eene groote en nieuwe KOLFBAAN en TUIN, gelegen op de Gragtswal by Leeuwarden, zodanig als dezelve thans by *Hendrik van Haeften* en Vrouw als Eigenaars wordt bewoond, vry van Grondpagt en Eeuwige Renten, zynde alles te aanvaarden op den *eerften April* 1809, doch de Kolfbaan des verkiezende, zo dra het weder tot in order brengen der Grond gefchikt is.

II. Eene HUIZINGE, ftaande in de Breedftraat te Leeuwarden, gequoteerd Lett. K. No 149., thans door *Hesfel Jurna* en Vrouw als Huurders bewoond, op den 12 Mei 1809 te aanvaarden.

Wie hier aan gading maken, gelieven zig te vervoegen op Maandagen den 9, 16 en 23 January 1809, telkens ten 3 uuren, ten huize van *Hendrik van Haeften*, Castelein in de Doele op de Gragtswal, en Kopen op als dan voortelezene Conditien.

VERHURING by befloten Briefjes voor vyf aan een volgende Jaaren, Petri en Mei 1809 integaan: Van eene uitmuntende ZATHE en LANDEN, gelegen te Vierhuis onder Allingawier, groot 92½ Pondematen, alle Greidlanden, thans by *Jetse Thomas* in huringe. De Briefjes moeten voor den 14 January aanftaande. Franko worden bezorgd aan Dr. T. MESDAG, præfent te Bolsward, by wien de Conditien te vernemen zyn.

NB. NB. NB. Men præfenteert uit de Hand te Koop: Een Geoctroyeerd Half VEER, varende tweemaal per week van Leeuwarden op het Heerenveen, en vice verfa, zo als hetzelve thans door *HERKE PIETERS* als Eigenaar wordt bevaren, en by wie nadere onderrigting te bekomen is.

OP Dingsdag den 10 January 1809, zal ten huize der Bank van Leening van Leeuwarderadeel, in de Schrans onder Huizum, by Boelgeed worden Verkogt: Alle de verftane PANDEN, dewelke voor dien tyd niet en zyn Verrent ofte Ingelost, en ingebracht zyn in de maanden Augustus, September en October 1807.

ALzoo HARMANUS KOOPS VAN DER VECHT à IEDEMA, in de maand September 1808, te Leeuwarden *ab inteftato* overleden is, en men deszelfs Erfgenamen, of naasten in den Bloede niet zeker weet; zo worden de genen, die vermeenen als de naasten van den Overleden, tot deszelfs NALATENSCHAP gerechtigd te zyn, by deze vermaand en ingedaagd, om voor 1mo February 1809, zich met bondige bewyzen te vervoegen, by *D. R. Smeding* te Leeuwarden, als gewezen Curator over de Perfoon en Goederen van wylen *Harm. Koops van der Vecht à Iedema*; by gebreke dies, dat de Boedel aan de als dan bekende Bloedvrienden zal worden overgegeven.

IEder, welke iets te prætenderen heeft van, of fchuldig is aan de Boedels van wylen *LAMMERT RINSES*, in leven Koopman en Mr. Gortmaker op het Vliet by Leeuwarden, en deszelfs vooroverleden Huisvrouw *JOUKJE RIENKS*, gelieve daar van aangave of betaling te doen voor den eerften February 1809, ten hunnen Sterfhuize op het Vliet voornoemd.

NB. Wie iets te prætenderen heeft, of verfchuldigt is aan den gerepudieerden Boedel van wylen *TRYNTJE JANS*, Weduwe *Berteld Hendriks*, gewoond hebbende te Wynjeterp, wordt verzogt daar van opgave of betalinge te doen, voor den 1 February 1809, aan PIER MINNES of TEEDE JACOBUSEN-GELSMA, op de Gordyk, als geauthorifeerde Curatoren in dien Boedel, zullende na dien tyd geene prætenfien meer worden aangenomen.

ALle die iets te vorderen hebben, of fchuldig zyn, aan den Boedel van wylen G. P. POPMA, in leven Koopman te Warga, gelieve daar van betaling of opgave te doen, uiterlyk voor den 1 February 1809, aan *G. FRANKEN*, *SJOERD GERRITS*, *W. J. DYKSTRA* en *W. ISAäKS*, te Warga, in qualiteit als daar toe Gelastigde van de Overledene. De Brieven Franko; Adres *W. ISAäKS*, te Warga.

DE Ondergetekende, Eigenaar geworden zynde van de CHICHOREI BRANDERY van wylen myn Broeder *G. P. POPMA* te Warga, adverteerd, het Fabriek te zullen dryven op de Firma van *POPMA* te Warga. Hy beveelt deze zyne Firma in de gunst van een ieder, en geeft de verzekering, dat de aan hem opgedragene Commisfien, daar de Fabriek in werkinge is, ten fpoedigften zullen worden geëxpedieerd.

WARGA den 24 December 1808. D. P. POPMA.

DE Ondergetekende zyn gedrevene Negotie in WYNEN op heden eindigende, heeft door deze de Eer, zyne goede Vrienden daarvan te informeeren, met dankzegging voor de genotene gunst, en verzoekt om de ledige MANDEN en VLESSEN aan hem terug te zenden, aan zyn gewone Firma op de Binnenkant.

AMSTERDAM den 31 December 1808. ADRIANUS VAN LOON.

NB. NB. NB. EEN BAKKERS KNECHT, geheel of ten deele zyn Werk verftaande, en van een goed Levensgedrag zynde, kan zulks verkiezende, op aanftaande Mei 1809 Werk bekomen by *E. R. KYLSTRA*, Mr. Bakker in de Noorderdragten; doch de Brieven fpoedig en Franco.

NATHAN SALOMONS, in de St. Jacobftraat en Zoon DAVID NATHANS op de Eewal te Leeuwarden, adverteeren, dat zy dagelyks continueeren met In- als mede Verkop van differente zoorten van In- en Buitenlandfche EFFECTEN, GOUDGELD en andere vreemde SPECIEN. Als mede zyn by dezelve te bekomen LOOTEN in de Koninglyke Lotery, welke Maandag den 2 January, een aanvang heeft genomen te trekken.

***** BY H. C. A. THIEME te Zutphen, is van de Pers gekomen, en mede te Leeuwarden by *Cahais*, *Wiarda*, Wed. *de Boy*, *Brouwer* en *Altena*, te bekomen: I. *Leerredenen* van J. NIEUWENHUIS, Predikant der Euangelisch Lutherfche Gemeente te Utrecht. II. F. GEDICKE, Engelsch Leesboek voor eerstbeginnende, met een Alphabetisch Woordenboekje, ter verklaring aller daarin voorkomende woorden. III. Cantate op het Feest van Jezus Geboorte door P. DE GRIENT DREUX, en in Muzyk gebragt door J. PRINS, Organist te Zutphen. —— By denzelven zyn van de volgende Werken nieuwe Drukken uitgegeven, en insgelyks by bovengenoemde Boekverkopers te bekomen: I. MEIDINGER, nieuwe Franfche Leesoefeningen, tot Nut en Vermaak. II. JUNGST, zedelyk Onderwys voor Kinderen, 4 St. III. WILLEMSEN, de Duitfche Kindervriend, 3 Stukjes, (*vooral wat de Geographie betreft, verbeterd.*) IV. Verkorte Gefchiedenis van Robinfon Crufoe. V. FUNKE, Vertellingen voor de Jeugd.

Te LEEUWARDEN, ter Drukkery van JOHANNES SEYDEL en MATTHYS KOON.